

Osavuosisikatsaus 2/2023

Kaupunginhallitus 4.9.2023

Valtuusto 11.9.2023

Avainlukuja

Toimintatuotot (sis. sisäiset erät)

723 Milj. EUR

ENN:

+5 Milj. EUR

+0,7%

ENN - MTA:

Investoinnit

342 Milj. EUR

ENN

+15 Milj. EUR

+4,7%

ENN - MTA

Bruttomenot (sis. sisäiset erät)

1 651 Milj. EUR

ENN

+31 Milj. EUR

+1,9%

ENN - MTA

Vuosikate

368 Milj. EUR

ENN

+14 Milj. EUR

+3,8%

ENN - MTA

Verorahoitus

1 249 Milj. EUR

ENN - MTA

+27 Milj. EUR

+2,2%

ENN - MTA

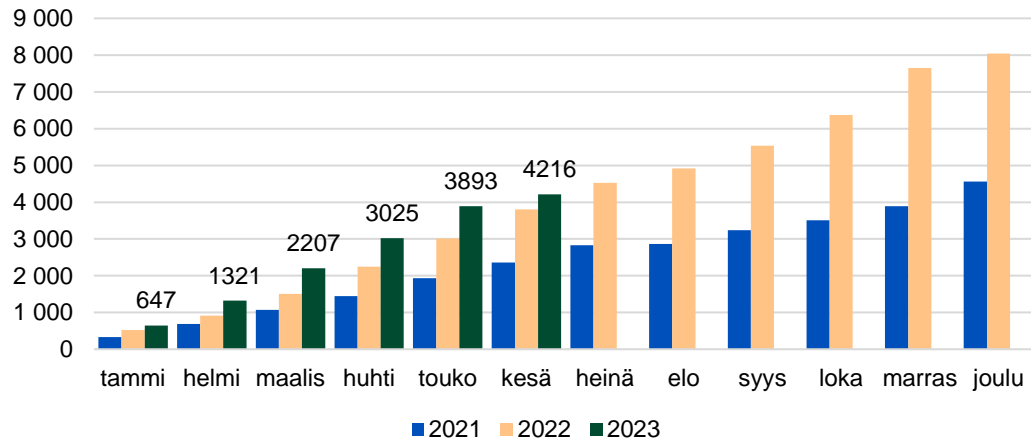
Kaupunkitasoiset tavoitteet

15/26 kpl

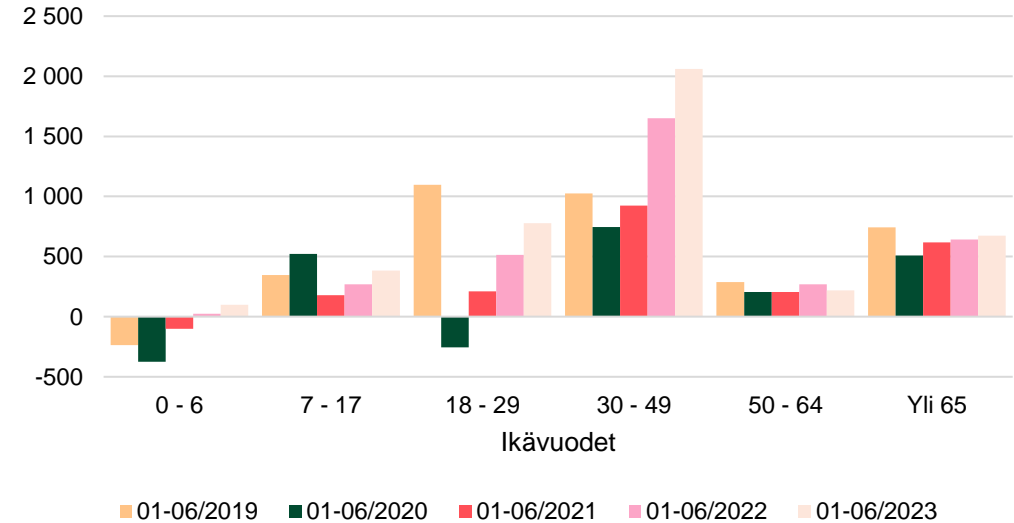
Toteutuu

Väestön kasvu jatkuu edellisvuoden tasolla

Espeen väestökasvu (*ennakkotieto)

Väestönmuutos ikäryhmän mukaan

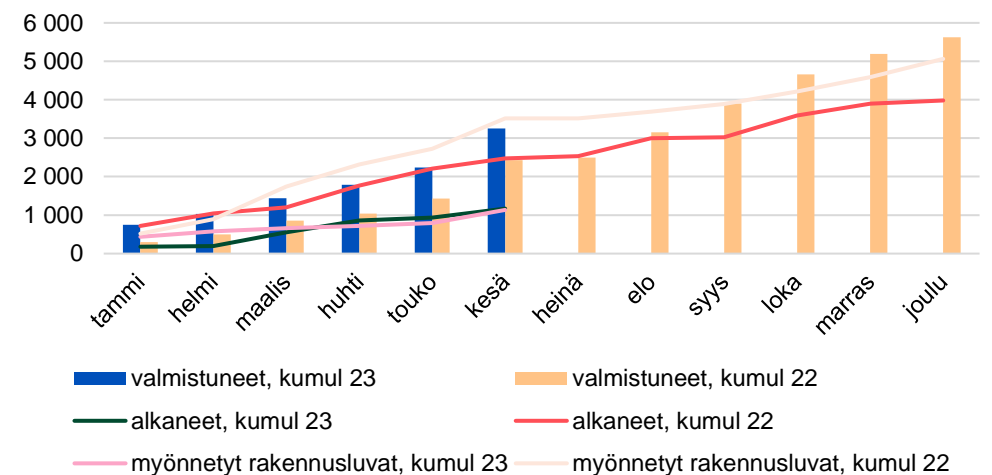

Espeen väestö on kasvanut tammi-kesäkuussa koko Suomen kunnista suhteellisesti eniten, 1,4%, Helsinki, Vantaa ja Tampere ovat kasvaneet 0,8%. Muidenkin suurten kaupunkien väestönkasvu ylitti koko maan 0,3% kasvun. Espeen voimakas väestönkasvu on siis jatkunut alkuvuonna, ja vuoden 2023 väestönkasvu olisi tammi-kesäkuun väestönkasvun perusteella noin 8 400.

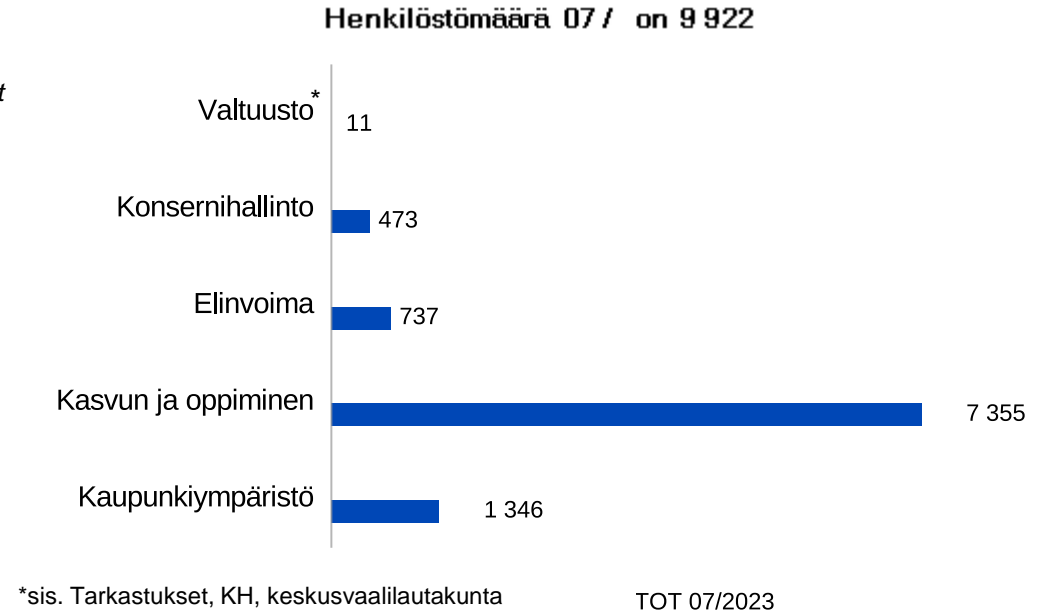
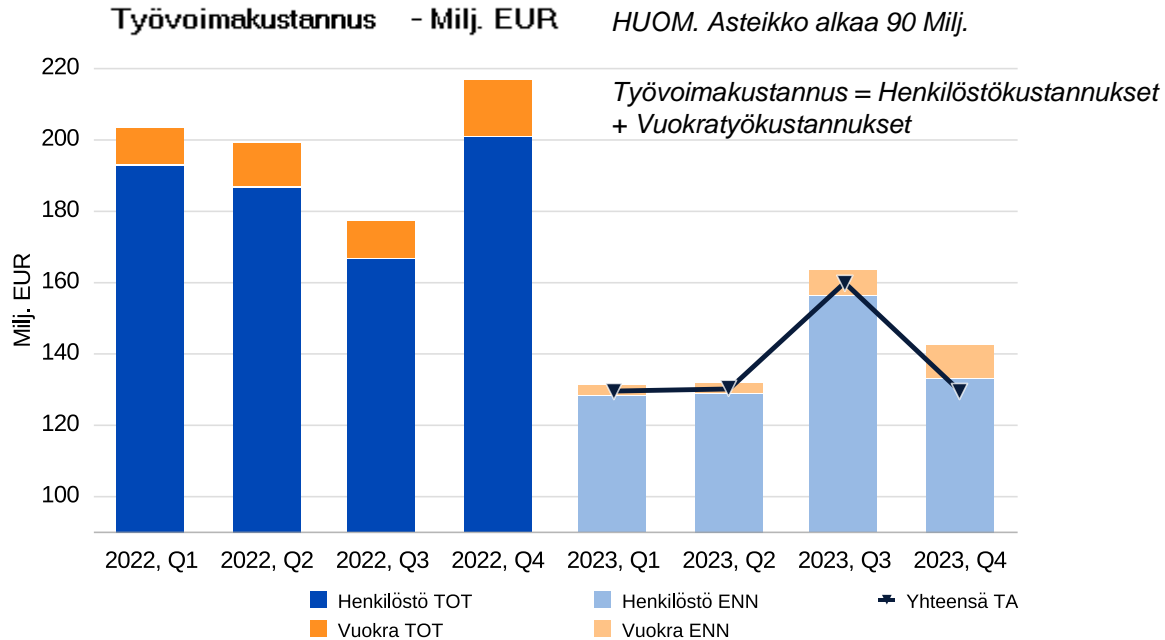
Espeen väestö on kasvanut kaikissa ikäryhmissä. Ikäryhmittäiseen väestönkasvuun vaikuttaa muuttoliikkeen, syntyneiden ja kuolleiden lisäksi väestön ikääntyminen.

Ennakkotieto: Tammi-heinäkuussa väestö kasvoi 4826 hengellä ja väkiluku oli heinäkuun lopussa 310 100

Asunnot

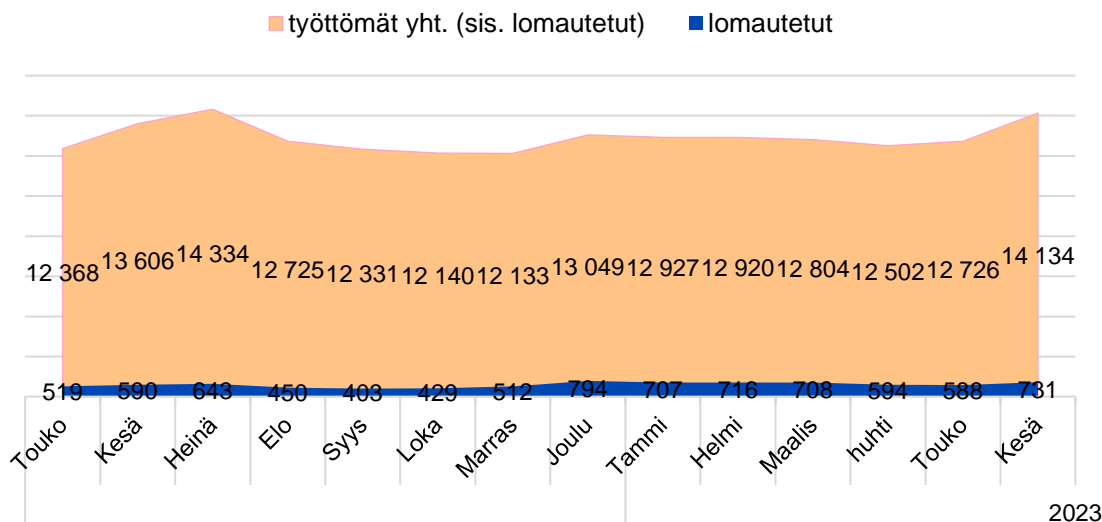
Työvoimakustannukset kasvussa

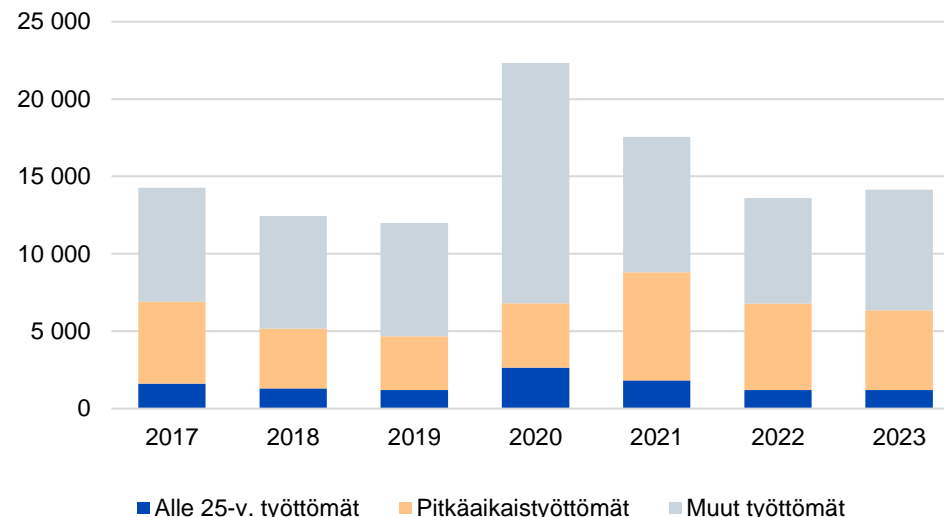
- Kaupungin henkilöstömäärä oli heinäkuun lopussa 9 922 henkilöä (mukana eivät ole harjoittelijat (24 kpl, palkalliset), oppisopimuskoulutettavat (73) eivätkä palkkatuella työllistetyt (105)). Henkilöstömäärä on poikkileikkaustilanne ajankohdalta 31.7.2023. Heinäkuun henkilöstömäärä on aina selvästi alempi kuin muina kuukausina, koska moni määräaikaisuus päättyy kesän alussa ja toisaalta uusia alkaa paljon elokuussa, kun esim. koulut aloittavat toimintansa. Määräaikaisissa ovat mukana kaikki määräaikaiset, kuten esim. vakinaisen henkilöstön sijaiset ja määräaikaiset projektityöntekijät. Vanhempainvapaalla olijat ovat mukana vakinaisten luvussa (jos ovat vakinaisia).
- Henkilöstöstä 74,1 % työskenteli kasvun ja oppimisen toimialalla. Toiseksi eniten henkilöstöä (13,6 %) työskenteli kaupunkiympäristön toimialalla. Kaupungin henkilöstöstä vakinaisia oli 73,7 % ja määräaikaisia 26,3 %.
- Kaupungin henkilöstömäärä on kasvanut vuoden aikana maltillisesti, osaksi johtuen työvoiman saatavuuden haasteista erityisesti varhaiskasvatuksessa.
- Kaupungilla työtehtäviä on ollut noin 12 % enemmän haussa kuin edellisenä vuonna. Kasvua on ollut erityisesti Kasvun ja oppimisen toimialalla. Kesätyöpaikkoja toteutui 400.

Työttömyyden pienentyminen pysähtyi

Työttömät ja lomautetut Espoossa 2022 - 2023

Työttömien lkm kesäkuussa 2017-2023

Tyött.osuus työvoimasta
Espoo 9,2 %
 Uusimaa 9,9 %
 Suomi 10,0 %

Avoimia työpaikkoja
 2227 kpl, vuotta
 aiemmin 2966 kpl

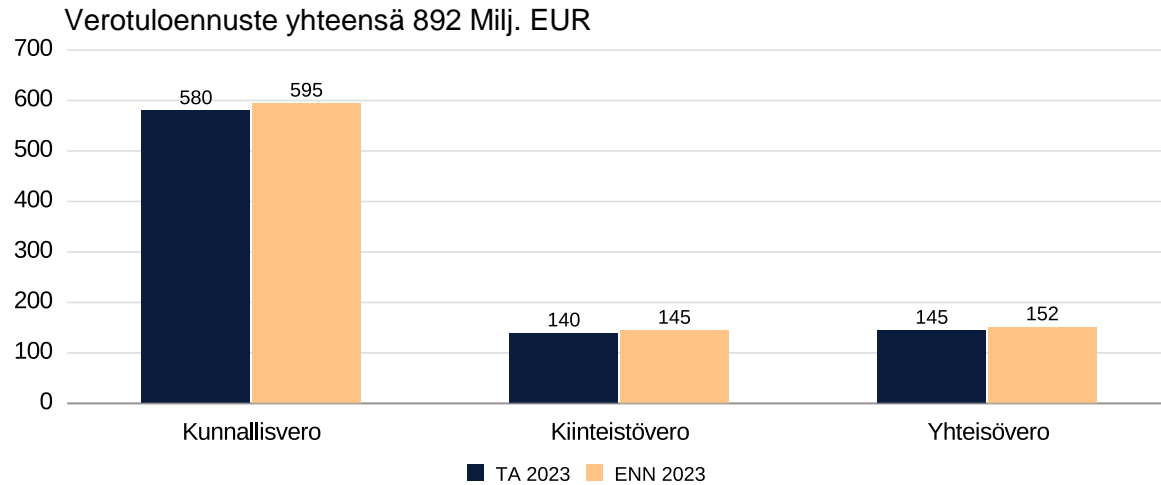
Työttömyystilanne 30.6.2023 (TEM)

- Työttömien osuus työvoimasta 9,2 %, vuotta aiemmin 9,0 %, neljä vuotta aiemmin 8,4 %.
- Työttömiä 14 134, vuotta aiemmin 13 606, neljä vuotta aiemmin 11 989.
- Pitkäaikaistyöttömiä 5 144 vuotta aiemmin 5580, neljä vuotta aiemmin 3 490.
- 15-24 v. työttömiä 1 198, vuotta aiemmin 1 197, neljä vuotta aiemmin 1 184.
- Avoimia työpaikkoja 2 227 vuotta aiemmin 2 966, neljä vuotta aiemmin 1 985.

Työttömyysluvut pienenevät huhtikuun 2021 ja maaliskuun 2023 välisellä ajanjaksolla, tosin viimeisinä kuukausina voimakkaasti hidastuen ja lopulta kuluvan vuoden maaliskuussa työttömyyden lasku taittui.

Neljän vuoden takaiseen eli koronapandemiaa edeltävään tilanteeseen verrattuna työttömien osuus työvoimasta oli kesäkuussa vajaan prosenttiyksikön korkeampi ja työttömiä oli 2145 enemmän.

Vanhojen vuosien verotilitykset ja palkkasumman kasvu vaikuttavat ennusteeseen

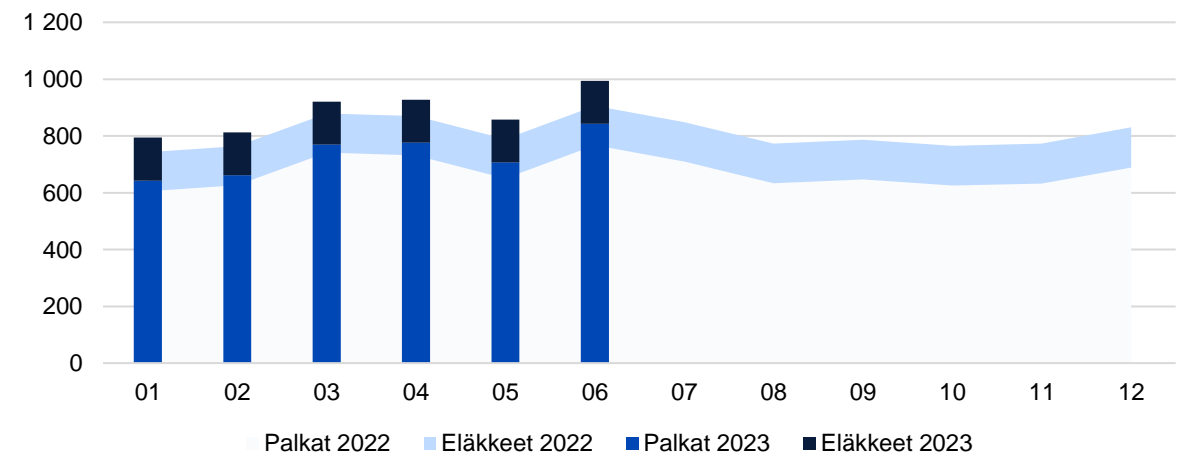

Verotuloarviota nostettu yhteensä 27 Milj. EUR (865 → 892 Milj. EUR)

- Kunnallisveron tilityksiä on alkuvuonna nostanut palkkasumman kasvu. Tulorekisteriin ilmoitettujen palkkojen ja eläkkeiden kasvu oli kesäkuussa +7,1% vuodentakaiseen verrattuna. Loppuvuoden tilityksiin vaikuttaa positiivisesti vuoden 2022 kunnallisveron oikaisu ja negatiivisesti kasvaneet veropalautukset.
- Kiinteistöveron kasvu johtuu erityisesti siitä, että rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet, koska niiden jälleenhankinta-arvoja on korotettu rakennuskustannusten noustua.
- Yhteisöverossa nousu perustuu kevään kuntatalousohjelman päivitettyyn arvioon yhteisöveron kehityksestä koko maassa sekä alkuvuoden tilitystietoihin. Yritysten kuluvan vuoden ennakoita on alettu pudottaa kesäkuusta alkaen, joka vähentää kuntien tilityksiä loppuvuodesta.

Milj. EUR	TP 2022	TA 2023	TOT Tammi-Heinä / 2023	ENN 2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	244	231	203	231
Valtionosuuden tasaus	-176	-24	-14	-24
Veromenetysten kompensatio	96	146	18	146
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus	1	3	0	3
Yhteensä	166	357	207	357

2023 Ilmoitetut Palkat ja eläkkeet 5 306,4 Milj. EUR (+7,1%)

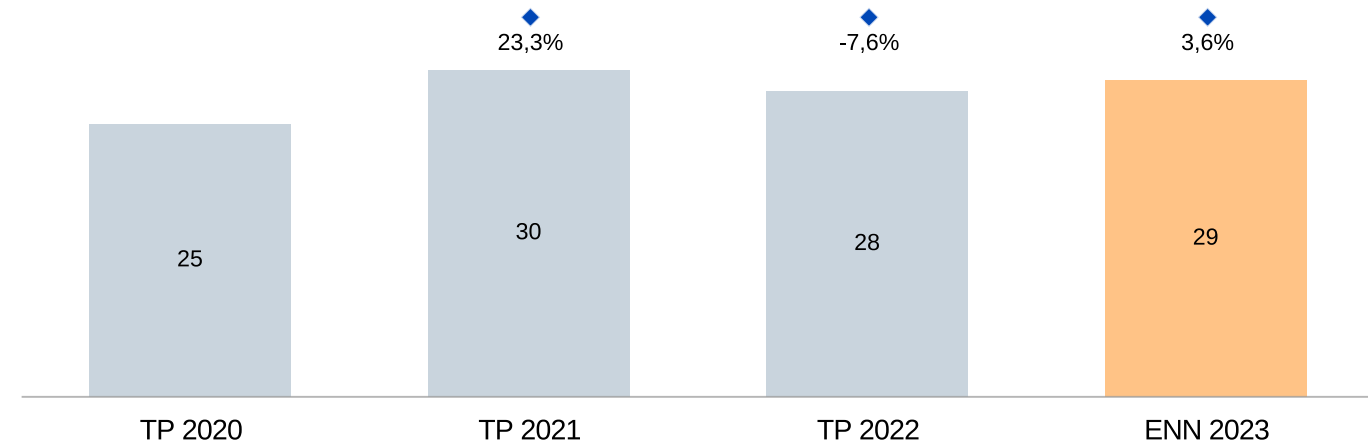

Työmarkkinatuen määrä kasvussa

Pitkään työttömänä olleiden tilanne on ollut erityisen vaikea koronatilanteesta lähtien. Tämän ryhmän korvattujen päivien määrä on suuremmassa kasvussa kuin ryhmän etuuksien saajien määrä, mikä tarkoittaa sitä että yli 1000 päiväläisten ryhmän kasvaessa ei heitä ole saatu yhtä suuressa osuudessa palveluihin kuin aiemmin.

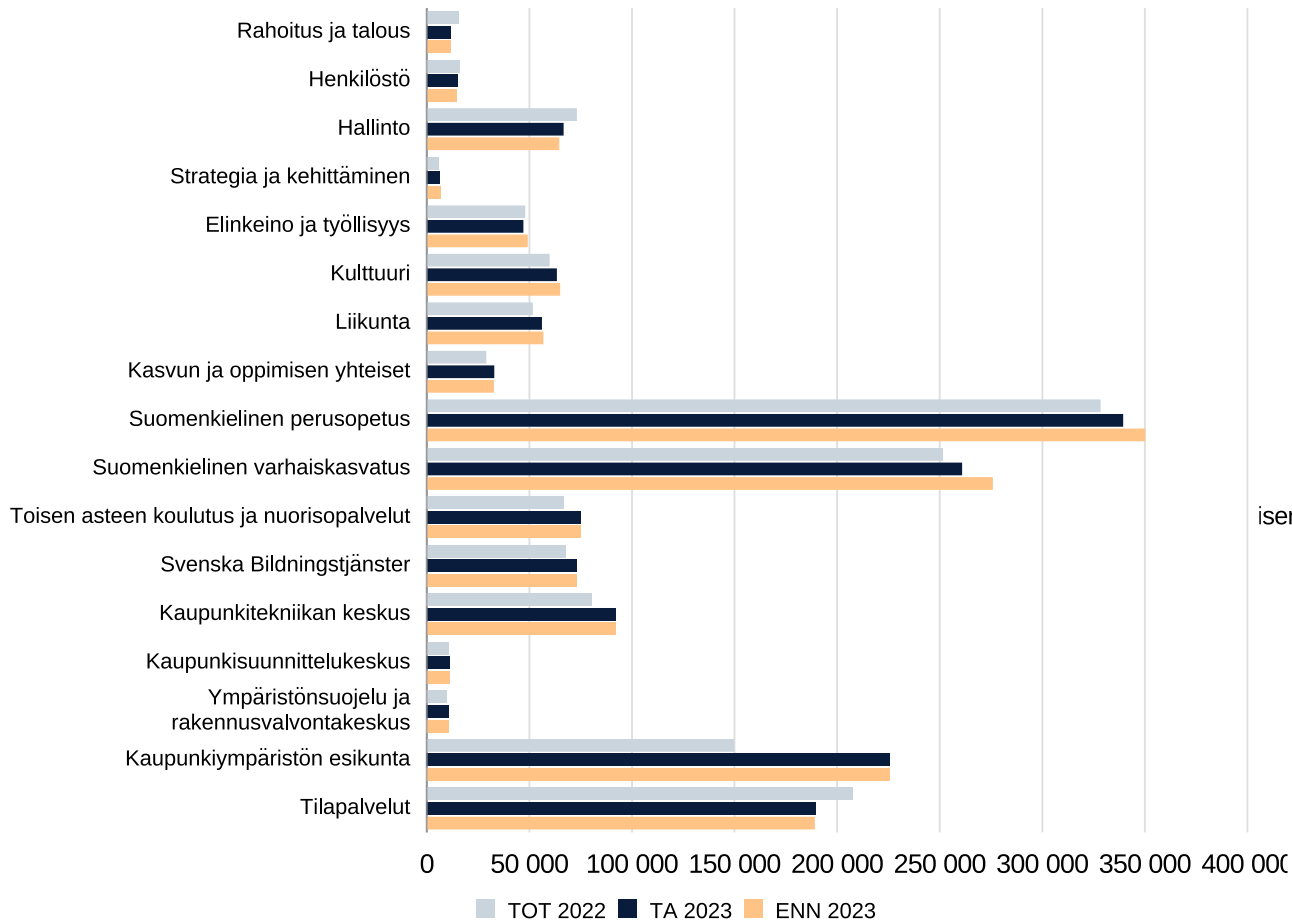
Ennusteiden mukaisesti työttömyyden lasku on jo hidastunut ja tulee viimeistään ensi vuonna kasvamaan nykyisellä talouskehityksellä. Tämä vaikuttaa erityisesti pisimpään työttömänä olleisiin ja riskinä on yli 1000 päiväläisten määrän kasvu jatkossakin. Myös ulkomaalaistaustaisen ja yli 50-vuotiaiden työllistyminen on vaikeutunut verrattuna muihin ryhmiin.

Työmarkkinatuki - Milj. EUR

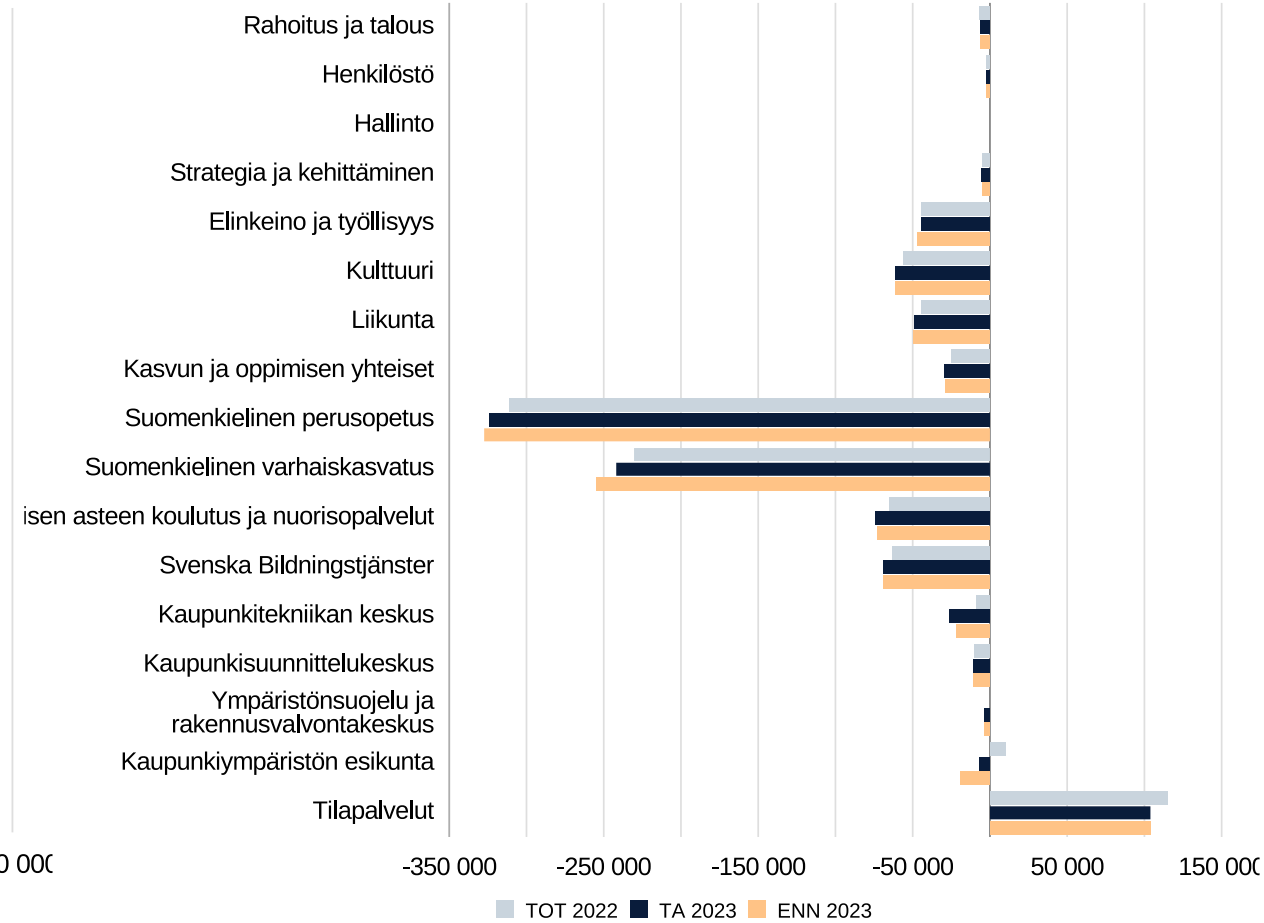

Toimintamenot ja toimintakate tulosyksiköittäin

Toimintamenot tulosyksiköittäin - 1000 EUR

Toimintakate tulosyksiköittäin - 1000 EUR

Tuloslaskelma – suhdannevaihtelu vaikeuttaa ennustamista

Milj. EUR	TP 2022	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-MTA	TOT Tammi-Heinä / 2022	TOT Tammi-Heinä / 2023	Toteuma-% 2023	Muutos-% 2022 - 2023
Myyntituotot	108,1	30,0	31,4	1,4	48,3	13,3	44,3%	-72,5%
Liiketoiminnan tuotot	-	15,1	15,1	0,0	-	-	-	-
Maksutuotot	129,7	91,6	97,9	6,4	68,9	53,9	58,8%	-21,8%
Tuet ja avustukset	64,0	15,3	28,8	13,4	19,1	13,0	84,8%	-32,1%
Vuokratuotot	40,8	60,1	60,2	0,1	25,4	32,8	54,6%	29,4%
Muut toimintatuotot	118,8	159,7	143,7	-15,9	50,8	112,4	70,4%	121,3%
TOIMINTATUOTOT ULKOISET	461,3	371,8	377,1	5,3	212,5	225,4	60,6%	6,1%
Valmistus omaan käyttöön	8,8	13,0	13,2	0,2	1,9	3,9	29,9%	110,4%
Henkilöstökulut	-746,6	-537,4	-545,9	-8,5	-465,2	-343,9	64,0%	-26,1%
Pavelujen ostot	-1 044,0	-449,7	-465,8	-16,1	-572,1	-282,0	62,7%	-50,7%
Aineet, Tarvikkeet ja tavarat	-84,5	-59,5	-60,5	-0,9	-42,1	-32,3	54,3%	-23,3%
Avustukset	-107,5	-82,7	-87,8	-5,1	-63,0	-50,4	60,9%	-20,0%
Vuokrat	-133,7	-132,5	-131,5	0,9	-75,5	-84,3	63,6%	11,6%
Muut toimintakulut	-6,5	-11,6	-12,8	-1,2	-2,3	-3,8	32,4%	67,2%
TOIMINTAKULUT ULKOISET	-2 122,7	-1 273,4	-1 304,2	-30,9	-1 220,1	-796,6	62,6%	-34,7%
Sisäinen myynti	424,1	346,1	346,0	-0,1	242,9	196,0	56,6%	-19,3%
Sisäiset ostot	424,5	346,3	346,6	0,2	243,1	196,2	56,7%	-19,3%
Toimintatuotot yhteensä	885,5	717,9	723,1	5,2	455,4	421,4	58,7%	-7,5%
Toimintakulut yhteensä	-2 547,2	-1 619,7	-1 650,8	-31,1	-1 463,2	-992,9	61,3%	-32,1%
TOIMINTAKATE	-1 652,9	-888,8	-914,5	-25,7	-1 006,0	-567,5	63,9%	-43,6%
Verotulot	1 850,1	865,0	892,0	27,0	1 099,7	604,3	69,9%	-45,0%
Valtionosuudet	165,6	356,8	356,8	0,0	94,3	207,4	58,1%	119,8%
Rahoitustuotot ja kulut	-15,8	21,1	33,4	12,3	12,0	22,3	105,7%	85,5%
VUOSIKATE	347,0	354,1	367,7	13,6	200,0	266,4	75,2%	33,2%
Poistot	-195,7	-195,4	-192,6	2,8	-113,3	-110,6	56,6%	-2,4%
Arvonalentumiset	-3,6	-	-	-	0,0	-0,1	-	188,5%
Satunnaiset tuotot ja kulut	97,1	-	-	-	74,0	0,0	-	-100,0%
TILIKAUDEN TULOS	244,8	158,7	175,1	16,4	160,6	155,7	98,1%	-3,1%

- Maanmyyntituottojen ennustetta on alennettu 18,3 Milj. EUR. Suhdanne ja korkojen nousu vaikuttaa asuntomarkkinoihin ja tonttikauppojen toteutumiseen.
- Maankäyttömaksujen ennustetta on korotettu 6 Milj. EUR. Sopimusrakentaminen on etenemässä talousarviossa oletettua nopeammin.
- Saadut projekti- ja hankerahoitukset kasvattavat avustusten määrää 13,4 Milj. EUR
- Tuloja kasvattavat myös saadut korvaukset maahanmuuttajien kotouttamisesta aiheutuviin kuluihin sekä Hytet toimialan vuodelle -22 kuuluneita tulo- ja menokirjauksia, jotka jäävät kaupungille.
- Kuluissa KOTO-toimiala ennustaa 26 Milj. EUR ylityspainetta, josta hankekulujen osuus on 8,9 Milj. EUR.
- Työmarkkinatuen kuntaosuuteen ennustetaan 1,5 Milj. EUR ylitystä.
- Veroarviota on korotettu 27 Milj. EUR ja rahoitustuottoihin arvioidaan kirjautuvat rahastojen tuottoja 9 Milj. EUR budjetoitua enemmän.
- Tulosennuste heikentynyt OVK1:n ennusteesta

Investoinnit etenevät

Milj. EUR	TA 2023	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-TA	Poikkeama ENN-MTA
TOIMITILARAKENTAMINEN	108,2	114,4	100,4	-7,7	-13,9
Uudisrakentaminen	99,2	105,4	91,4	-7,7	-13,9
Perusparantaminen	9,0	9,0	9,0	0,0	0,0
INFRARAKENTAMINEN	98,6	103,6	110,2	11,7	6,7
Peruskaupungin hankkeet	55,6	55,6	55,9	0,3	0,3
Yksityisrahoitteiset hankkeet	25,0	30,0	36,3	11,3	6,3
Taseyksiköiden hankkeet	18,0	18,0	18,0	0,0	0,0
Suurpellon taseyksikkö	4,1	4,1	4,1	0,0	0,0
Tapiolan taseyksikkö	9,6	9,6	9,6	0,0	0,0
Urheilupuiston taseyksikkö	4,3	4,3	4,3	0,0	0,0
MUUT INVESTOINNIT	108,8	108,8	131,4	22,6	22,6
Liikuntapaikkojen perusparantaminen	1,4	1,4	1,4	0,0	0,0
Aineettomat investoinnit	11,5	11,5	14,1	2,5	2,5
ICT-investoinnit	11,5	11,5	14,1	2,5	2,5
Maa ja vesialueet	7,0	7,0	11,0	4,0	4,0
Koneet ja kalusto	12,4	12,4	12,5	0,1	0,1
Osakkeet ja sijoitukset	76,5	76,5	92,5	16,0	16,0
Yhteensä	315,6	326,8	342,1	26,5	15,3

- Investointeihin ennustetaan kokonaisuudessaan 15 Milj. Euron ylitystä. Hankkeiden eteneminen, määrärahan käyttö sekä mahdolliset siirtymät tarkentuvat loppuvuoden aikana.
- Alkuvuoden toteumassa ei vielä näy kaikki investointiprojekteille kohdistuneet kustannukset.
- Maanhankinta on ollut alkuvuonna vilkasta ja siihen varattu 7 Milj. EUR määräraha on jo sidottu. Loppuvuodelle esitetään 4 Milj. EUR lisämäärärahaa yleisten alueiden hankintaan.
- Tilapalvelut liikelaitoksen osakkeisiin esitetään 16,5 Milj. EUR lisäystä kh:n päättämän Kiinteistö Oy Tapiolan Louhen osakekannan osto-oikeuden toteuttamiseksi.
- Toimitilarakentamisen joissakin hankkeissa on ajoitusiirtymää ja hankkeille varattuja määrärahoja ennustetaan siirtyvät seuraavalle vuodelle. Kuluvan vuoden arvioita tarkennetaan tulevissa ennusteissa.
- ICT-investointeihin esitetään ovk:n yhteydessä 2,5 Milj. EUR lisäystä.

Valtuusto ja Konsernihallinto

Milj. EUR EK Kustannuspaikka	TOT 2022	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-MTA
Toimintatuotot	98	85	90	5
Toimintakulut	-160	-140	-142	-1
TOIMINTAKATE	-61	-55	-51	4

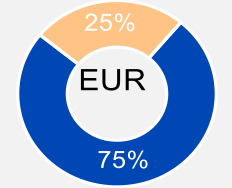
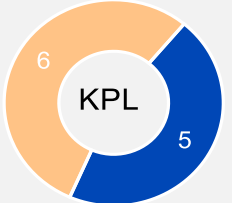
Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuus (JoTo)-projektin suunnitellut käyttöönotot toteutettiin kevään 2023 aikana. Järjestelmien jatkokehityksen teemat ja projektin jälkitoimitukset on priorisoitu toteutukseen. Sarastia 365HR -järjestelmän vakauttamisen toimenpiteitä on jatkettu yhteistyössä järjestelmätoimittajan kanssa. Järjestelmässä on edelleen puutteita, jotka vaativat manuaalisia toimenpiteitä palkanlaskennassa. TES-sopimukseen perustuvat paikalliset järjestelyeräneuvottelut saatiin päätökseen.

Tuloja kasvattavat laskennalliset korvaukset maahanmuuttajien kotouttamisesta aiheutuviin kuluihin sekä Hytet toimialan vuodelle -22 kuuluneita tulo- ja menokirjauksia, jotka jäävät kaupungille. Tietohallinnon tulot ja menot alittuvat, koska Joton tuotannon aikainen pienkehittäminen on viivästynyt käyttöönoton viivästymisen johdosta. Toimialojen IT investointien viivästymisen vaikuttaa siihen, että ylläpidon kustannukset ja poistot alittuvat. KOTO:n laitevaihtoprojektin laitetöimitukset painottuvat loppuvuoteen.

Muita merkittävimpiä menojen alituksia on projekteihin varatuissa omarahoitusosuuksissa, sisäisissä ICT-menoissa, eläkemenojen tasausmaksussa, henkilöstömenoissa avoimena olevista vakansseista johtuen.

Aineettomissa ICT-investoinneissa ylitystä 2,5 milj. euroa, johtuen pääosin JoTo järjestelmän sekä DigiOne ylityspaineesta.

Konsernihallinto

Palvelutuote	Eur			Kpl			Eur/Kpl			Tavoitteessa
	TA23	ENN23	M%	TA23	ENN23	M%	TA23	ENN23	M%	
Kilpailutus	2 422 859	2 399 731	-1%	92	74	-20%	26 335,42	32 428,80	23%	<p>■ Kyllä ■ Ei</p>
Vuokrauspalvelu	4 732 593	4 693 633	-1%	500	500	0%	9 465,19	9 387,27	-1%	
Toimipisteasiointi	1 883 201	1 807 977	-4%	140 000	125 600	-10%	13,45	14,39	7%	
Sähköiset asiointipalvelut	777 277	752 115	-3%	89 000	80 000	-10%	8,73	9,40	8%	
Tietoturva T4	1 370 831	1 670 788	22%	83 378	83 378	0%	16,44	20,04	22%	
Päätelaitepalvelu	9 109 383	9 072 549	0%	48 015	48 015	0%	189,72	188,95	0%	
Koha järjestelmät ja digiratkaisut	12 596 288	11 147 191	-12%	10 500	10 500	0%	1 199,65	1 061,64	-12%	
KOTO järjestelmät ja digiratkaisut	3 549 474	3 565 129	0%	53 290	53 290	0%	66,61	66,90	0%	
KYT järjestelmät ja digiratkaisut	3 745 998	3 520 397	-6%	311 850	311 850	0%	12,01	11,29	-6%	
Automatisoitu osto	338 092	395 068	17%	200 000	200 000	0%	1,69	1,98	17%	
Asiakaspalvelu	443 393	592 324	34%	5 929	14 000	136%	74,78	42,31	-43%	

- **Kilpailutusten** määrät ovat odotettua pienemmät. Pääsyyt sote-uudistuksen edellyttämät työt ja hankintakeskuksen suuri henkilöstön vaihtuvuus. Vuoden 2023 osalta 35% henkilöstöstä on uusia työntekijöitä, joiden perehtyminen ottaa aikansa ennen kuin tavoitetason kilpailutustahtiin päästään. Tilanne vaihtuvuuden suhteen on alkuvuoden aikana tasaantunut. Muiden hankintakeskuksen palvelutuotteiden osalta suoritelmäärät ovat talousarviota suuremmat, joten yksikkökustannukset niissä ovat talousarviota huomattavasti pienemmät.
- **Toimipisteasiointin** luonne on muuttunut siten että asiakkaita opastetaan kattavammin tavoitteena ohjata itsepalveluun. Neuvonta- ja digitukityö on kestoaltaan pidempää kuin perinteinen kassapalvelu. Suoritemäärien lasku on odotettu ja toivottu lopputulema. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on, että tämä näkyy kustannusten laskuna.
- **Sähköisen asiointipalvelun** (vaihde- ja muu puhelinpalvelu, chat ja videochat, palautekanava ja muu keskitetty, etäyhteyksin tarjottava neuvonta) suoritemäärä on odotettua pienempi mikä kasvattaa yksikkökustannuksia. Sähköistä asiointipalvelua täytyy saada kaupungin sisällä hyödynnettyä paremmin, jotta neuvontapalvelut saadaan keskitettyä yhteen paikkaan asiakaspalvelun ammattilaisille pois asiantuntijoiden työpöydältä.
- **Tietoturva:** Varautuminen tietosuojan erikoistoimenpiteet (vrt. Helsinki kaupunki) sekä kiristyvän regulaation vaatimat toimenpiteet.
- **Koha järjestelmät ja digiratkaisut:** Tarkentuneiden suunnitelmien myötä kustannuksien säästöjä tai hankkeiden lykkäytymisiä mm. Joto (täysmääräisesti ylläpitohintoja lähdetty maksamaan suunniteltua myöhemmin 2023), OmaEspoo(hankinta vasta valmisteluvaiheessa), sekä koha järjestelmiin kohdistuneet ennakoitua suuremmat LUVN-exit säästöt.
- **Automatisoitu osto:** Taloushallinnon järjestelmäpalvelun Patu-tuotteiden yksikköhinta on arvioitua suurempi. Vaikka JoTo-järjestelmä otettiin virallisesti käyttöön vuodenvaihteessa, on sen kehitys työllistänyt suuresti myös ensimmäisen vuosipuoliskon aikana.
- **Asiakaspalvelu:** JoTon käyttöönoton myötä Talouden asiakaspalveluun on saapunut asiakaspalvelutikettejä arvioitua enemmän. Asiakaspalvelutiketit ovat olleet entistä haastavampia, mutta niitä on saatu ratkaistua arvioitua tehokkaammin.

Elinvoiman tulosalue

Milj. EUR Elinvoiman tulosalue	TOT 2022	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-MTA
Toimintatuotot	15	12	14	2
Toimintakulut	-160	-167	-172	-4
TOIMINTAKATE	-145	-155	-158	-3

Espoon TE25-ohjelman valmistelussa on työllisyysalueen muodostaminen, jota valmistellaan ensisijaisesti yhdessä Kauniaisten kaupungin kanssa. YritysEspoon toiminta päättyy nykyisessä muodossaan vuoden 2023 lopussa ja kaupunki valmistelee vastuun ottamista yritysneuvonnan järjestämisestä 1.1.2024 alkaen osaksi elinkeinopalveluita.

Kaupunkitapahtumat siirtyi organisaatiomuutoksen myötä konsernihallintoon. Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatusmallia Kulttuurikurkkausta on laajennettu ostopalvelu- ja yksityisiin päiväkoteihin. Toimintamallin piirissä on kaupungin omien 170:n varhaiskasvatusyksikön lisäksi jatkossa noin 95 ostopalvelu- ja yksityistä päiväkotia.

Kesän aikana järjestettiin pyöräilyn Giro d'Espoo ja ensimmäistä kertaa Rantaraittipäivä, joka sai hyvän vastaanoton. Yleisurheilun Espoo liikkuu Games ja U23 EM-kilpailut järjestettiin Leppävaaran urheilupuistossa. Kilpailut onnistuivat todella hyvin ja stadionilla oli runsaasti katsojia joka päivä. Matinkylän uimahalli tullaan sulkemaan huoltotöiden takia loppuvuodesta 2023 (n. 2 kk).

Tuloja ja menoja kasvattavat tulosalueen saamat projektirahoitukset. Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset ovat lähteneet kesällä kasvuun ja niiden ennustetaan ylittyvän 1,5 milj. euroa. Liikunnassa toimitilavuokrien ylitystä 0,8 milj. euroa Matinkylän uimahallin hoitovastikkeen kasvusta johtuen.

Elinvoiman tulosalue

Palveluote	Eur			Kpl			Eur/Kpl		
	TA23	ENN23	M%	TA23	ENN23	M%	TA23	ENN23	M%
Kirjastopalvelut	24 719 832	24 707 998	0 %	73 255	73 255	0 %	337,45	337,29	0 %

- Liikunnan ja urheilun patujen yksikköhinnat eivät ole järjestelmässä oikein, joten yksikköhintoja ei voi tällä hetkellä tarkastella. Uimahallien suoritemäärien arvioidaan alittavan KS2023 suoritemäärät. Omissa uimahalleissa suoritemäärien arvioidaan laskevan –100 000 käynnillä ja ostopalvelu uimahallissa n. -20 000 käynnillä.
- Omien uimahallien suoritemäärän laskuun vaikuttaa mm. Maauimalan viivästynyt avaaminen, Espoonlahden uimahallin arvioidun sulkemisajankohdan muuttuminen ja Matinkylän uimahallin uutuuden viehätysten tasaantuminen. Sää on yksi vahvasti uimahallien kävijämääriin vaikuttava tekijä. Hyvällä ilmalla ulkoillaan mielusti ulkona, kuin taas sateisella säällä uimahallit vetävät enemmän kävijöitä.
- Matinkylän uimahalli tullaan sulkemaan huoltotöiden takia loppuvuodesta 2023 (n. 2 kk).
- Uimaopetuksen suoritemäärät ja kustannukset ovat pysyneet käyttösuunnitelman mukaisina.
- Kulttuurin tulosityksikön palvelualueella on tehty organisaatiomuutos. Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut ovat 1.6.2023 lähtien kulttuuritalot ja -palvelut- palvelualue. Sitova toimintakate muuttui, määrärahojen siirron vaikutuksesta. Kulttuurin hallinnolliset kulut vyörytetään palvelutuotteille palvelualueiden talousarvioiden suhteessa.
- Kirjastopalveluiden aukiolotunnit ovat toteutuneet toimipisteissä suunnitellusti, ja ennuste on talousarvion mukainen. Kirjaston lainaus- ja kävijämäärät ovat olleet nousussa, joten toiminta on palaamassa lähes pandemiaa edeltävälle ajalle. Kirjaston talousarvion ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Kokonaiskustannuksien ennusteeseen vaikuttaa tehdyn organisaatiomuutoksen vaikutuksesta hallinnollisten kulujen vyörytys. Yksikkökustannukseen vaikutus on -0,16%.

Kasvun ja oppimisen toimiala

Milj. EUR	TOT	MTA	ENN	Poikkeama
Kasvun ja oppimisen toimiala	2022	2023	2023	ENN-MTA
Toimintatuotot	49	43	54	11
Toimintakulut	-744	-781	-807	-26
TOIMINTAKATE	-695	-738	-753	-15

- Toiminta on kehittynyt valtaosin tavoitteiden mukaisesti. Ennakoitua suurempi hanketoiminta, kustannustason budjetoimaton nousu, budjetoimaton henkilöstökustannusten kasvu ja budjetoitua suurempi lapsimäärä sekä pienimpien lasten osuuden kasvu varhaiskasvatuksessa johtavat budjetoitua suurempiin tuloihin ja menoihin. Nämä ylitykset raportoitiin valtaosin jo edellisen kk-raportin yhteydessä joko numeerisesti tai epävarmuuksina.
- Talousarviioon verrattuna toimintatulot kasvavat 11,3 milj. euroa johtuen mm. suomenkielisen perusopetuksen budjetin ylittyvistä hanketuloista 7,4 milj. euroa ja toisen asteen koulutuksen ja varhaiskasvatuksen hanketuloista yhteensä 4,8 milj. euroa. Samalla kuitenkin ennustetaan asiakasmaksutulojen budjetin alitusta 1,0 milj euroa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa asiakasmaksujen tuloarajojen noston takia.
- Toimintamenojen ennustetaan ylittävän talousarvion 26,0 milj. eurolla. Suurimmat ylityksen aiheuttajat ovat suomenkielisen opetuksen henkilöstökulut (9,4 milj. euroa , joka johtuu budjetoimattomista hankekuluista, valmistavan opetuksen ryhmistä ja budjettia suuremmista palkankorotuksista) ja suomenkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja työvoimavuokramenot (9,7 milj euroa, joka jakautuu hankekuluihin 3,5 milj euroa, lapsimäärän kasvusta johtuvaan lisähenkilöstön palkkaukseen 3,2 milj ja budjetoimattomiin palkankorotuksiin 3,0 milj euroa). Myös palvelusetelin, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen kustannusten ennustetaan ylittävän budjetin.
- Toimintakatteen ennustetaan olevan 14,8 milj. euroa huonompi kuin talousarviossa

Kaupunkiympäristön toimiala (ilman nettoyksikköjä)

Milj. EUR Kaupunkiympäristön toimiala	TOT 2022	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-MTA
Toimintatuotot	182	226	217	-10
Toimintakulut	-227	-312	-312	0
TOIMINTAKATE	-45	-86	-96	-10

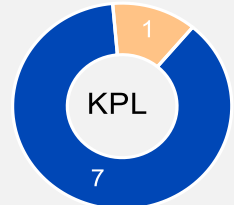
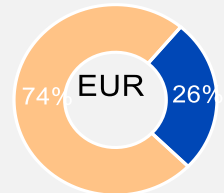
- Alkaneita asuntoja oli heinäkuun loppuun mennessä 1 656, mikä on 65 % edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.
- Maanmyyntitulot eivät tule toteutumaan tavoitteen mukaisesti. Tonttikauppa tuskin elpyy ennen kuin markkinoilla olevien myymättömien asuntojen varanto on vähentynyt merkittävästi.
- Valtuusto hyväksyi Espoon asumisen ja maankäytön periaatteet 12.6.2023.
- Arkkitehtuurikilpailu Espoon keskukseen sijoittuvasta Espoolaistentalosta ratkesi julkistustilaisuudessa 12.6. Voittaja oli yleisösuosikki “Kohtaamisia”.
- Tilapäinen silta romahti Tapiolassa 11.5. Kaikki alueen väliaikaiset sillat suljettiin ja tarkastutettiin. Tilalle on rakenteilla puusilta ja kulkuyhteys maan tasalle. Pysyvien kulkuyhteyksien toteuttamista vauhditetaan.

Kaupunkiympäristön toimiala

Palvelutuote	Eur			Kpl			Eur/Kpl		
	TA23	ENN23	M%	TA23	ENN23	M%	TA23	ENN23	M%
Kadut ja yleiset alueet hoito oma	9 757 057	9 757 043	0%	8 754 542	8 754 542	0%	1,11	1,11	0%
Kadut ja yleiset alueet hoito ostopalvelu	1 187 384	1 187 371	0%	1 609 948	1 609 948	0%	0,74	0,74	0%
Puistot ja viheralueet ostopalvelu	403 984	403 971	0%	1 016 879	1 016 879	0%	0,40	0,40	0%
Puistot ja viheralueet hoito omatuotanto	3 907 923	3 907 909	0%	9 651 121	9 651 121	0%	0,40	0,40	0%
Luovutuskirja	935 806	935 806	0%	80	80	0%	11 697,58	11 697,58	0%
Vuokrauspalvelut	93 219 763	94 023 381	1%	1 113 475	1 061 598	-5%	83,72	88,57	6%
Siivouspalvelut oma tuotanto	7 374 092	6 712 469	-9%	251 802	251 802	0%	29,29	26,66	-9%
Siivouspalvelut ostopalvelut	9 527 365	9 389 383	-1%	468 674	468 674	0%	20,33	20,03	-1%

Tavoitteessa

■ Kyllä ■ Ei

- Vuokrauspalveluissa toimitilaneliöt ovat pienentyneet 4,7 % talousarviosta ja ulosmaksettavat vuokrat ovat kasvaneet 1 % verrattuna talousarvioon. Nämä vaikuttavat vuokrauspalvelujen yksikköhintaa nostavasti.
- Siivouspalvelujen oman ja ostopalvelutuotannon luvut ennusteen osalta ovat liian alhaiset.
- Luovutuskirjojen kappalemäärät noudattavat maanmyynnin trendiä ja eivät tule toteutumaan talousarvion mukaisesti.

Tilapalvelut-liikelaitos

Milj. EUR Tilapalvelut-liikelaitos	TOT 2022	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-MTA
Toimintatuotot	322	294	293	0
Toimintakulut	-207	-190	-189	0
TOIMINTAKATE	115	104	104	0

- Rakennusalan tilanne on julkisten toimitilojen osalta hieman parantunut, tarjouksia on satu ja hankkeet etenevät pääsääntöisesti investointiohjelman mukaisesti. Kaksi uutta koulua, Laajalahden koulu ja Kuitinmäen koulu aloitti toimintansa syyslukukauden alussa.
- Rakennusalan konkurssien riski on kasvanut, kaksi kumppaniyritystä on tehnyt konkurssin, mutta tällä hetkellä niillä ei ole merkittävää vaikutuksia toimintaan.
- Tilapalvelujen kunnossapidon nykyisen toiminnanohjausjärjestelmän käytöstä poistuvan korvaavan järjestelmän hankinta etenee kilpailutukseen 19.9. Järjestelmän kilpailutus on elintärkeää, koska vanha järjestelmä poistuu käytöstä 31.12.2024.
- Kiinteistösijoittajat ja kiinteistöjen myynti- ja ostotoiminta ovat hiljentyneet, ja tämä saattaa jatkossa vaikuttaa myös Tilapalvelujen toimitilojen ja tilapankin tilojen myyntisuunnitelmiin.

Rahoituslaskelma

Milj. EUR	TP 2022	TA 2023	MTA 2023	ENN 2023	Poikkeama ENN-TA	Poikkeama ENN-MTA	TOT Tammi- Heinä / 2023
Vuosikate	347,0	349,1	354,1	367,7	18,6	13,6	266,4
Satunnaiset erät	97,1	-	-	-	-	-	0,0
Tulorahoituksen korjaukset	-156,2	-58,9	-58,9	-41,0	17,9	17,9	-41,3
TOIMINNAN RAHAVIRTA	287,9	290,2	295,2	326,7	36,5	31,5	225,2
Investointimenot	-	-315,6	-326,8	-342,1	-26,5	-15,3	-107,4
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-	4,3	4,3	2,8	-1,5	-1,5	2,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	156,2	58,9	58,9	41,0	-17,9	-17,9	44,3
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	156,2	-252,3	-263,5	-298,2	-45,9	-34,7	-60,9
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	444,1	37,9	31,7	28,5	-9,4	-3,2	164,3
Antolainasaamisten lisäykset	-	-43,8	-43,8	-43,8	0,0	0,0	-23,9
Antolainasaamisten vähennykset	-	10,4	10,4	10,4	0,0	0,0	4,1
Antolainauksen muutokset	-	-33,3	-33,3	-33,3	0,0	0,0	-19,8
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	51,0	51,0	0,0	-51,0	-51,0	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-53,1	-53,1	-53,1	0,0	0,0	-18,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	-	-	-	-
Lainakannan muutokset	-	-2,1	-2,1	-53,1	-51,0	-51,0	-18,0
Oman pääoman muutokset	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	-40,3	-1,4	-1,4	-1,4	0,0	0,0	82,7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-38,2	-36,8	-36,8	-87,8	-51,0	-51,0	44,9
RAHAVAROJEN MUUTOS	406,0	1,1	-5,1	-59,4	-60,4	-54,2	209,1

- Alkuvuoden toiminnan ja investointien rahavirta on ollut positiivinen.
 - Toteutunut vuosikate on korkea johtuen alkuvuoden suuremmista verotilityksistä, jotka maksettiin kunnille vielä korkeamman veroprosentin mukaan.
 - Kirjattujen investointimenojen toteuma on vielä alhainen.
- Koko vuoden toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan kokonaisuudessaan noin talousarvion tasolla.
- Kaupungin kassatilanne on hyvä ja talousarviossa varattua lainanottovaltuutta ei tarvitse käyttää.
- Rahavarojen ennustetaan vähenevän 59 milj. EUR.

Kassa, rahastot ja lainakannan kehitysarvio

Rahastot 2023: tuotot varovaisen positiivisia

- Globaali talouskasvu on hidastunut ja yritystoiminnassa on ollut havaittavissa taantumaa. Euroopan ja Kiinan kasvuympäristö on vaisua, mutta Yhdysvallat loistaa vielä melko vahvoilla työllisyyslukuilla. Inflaatio on parrasvaloissa, joka heijastuu keskuspankkien korkoliikkeisiin. Riskejä on vielä runsaasti, mutta nykyinen oletus markkinoilla on, että pahin taantuma tullaan välttämään ja koronnostot alkavat olemaan loppusuoralla.
- Espoo rahastojen tuotot olivat heinäkuun loppuun vaihdelleet 3,9 % ja 5,7 % välillä (markkina-arvoin)
- Rahastojen kirjanpidollista tuottoennustetta on nostettu reilut 9 milj. euroa vuodelle 2023 johtuen Investointirahastossa tehdyistä rahastomyynneistä.
- Erityiskatteisten rahastojen tuottojenvaihtelu voi olla erityisen suurta, joten ne arvioidaan talousarvioon varovasti. Kaupungin sijoitukset tulee arvostaa hankintahintaan ja tästä johtuen sijoitusten arvonnousuja ei kirjata kirjanpitoon ennen niiden realisoitumista.

Espoon kassatilanne on hyvällä tasolla:

- Konsernitilin saldo oli 602,0 Milj. EUR, josta oli sijoitettuna lyhyen koron rahastoihin 406,8 Milj. EUR.
- Espoon kassasijoitukset tuottivat alkuvuoden aikana n. 2,3 % eli 8,9 Milj. EUR.
- Emon kassa oli 489,2 Milj. EUR, (josta sulkutilillä 67,7 Milj. EUR Espoon sairaalaan ja kolmen paloasemakiinteistön kauppoihin liittyen) ja tyttärien kassa 112,7 Milj. EUR.

Pitkäaikaisten lainojen määrä pienenee lyhennysten verran:

- Vuoden 2023 aikana ennustetaan lainojen lyhennysten olevan 51,9 Milj. EUR.
- Vuoden 2023 lainanottovaltuutta 51,0 Milj. EUR ei tarvitse käyttää.
- Kaupungin lainasalkusta (863,8 Milj. EUR) on kiinteäkorkoista lainaa 85,85 % ja keskiporko on 0,96 %.

Riskityö osa toiminnan ja talouden johtamista

Kaupungin suunnittelukauden tavoitteita uhkaavia riskejä käydään läpi kautta organisaation.

- Kaupunkitasolla työstetään kooste hyödynnettäväksi toimialojen omiin riskikartoituksiin ja tavoitetyöhön
- Toimialojen ja yksikköjen on analysoitava oman toimintansa keskeisimmät riskit
- Riskitarkastelut on sisällytetty myös osaksi mm. TakE-seurantaa sekä projektienhallintaa.

- Kaupunkitasolla keskeisimmät tavoitteita uhkaavat riskit liittyvät mm.:
 - Henkilöstöpulaan
 - Kasvun hallitsemiseen
 - Palvelujen toimivuuteen sekä omissa palveluketjuissa että konserniyhteisöjen ja muiden kumppanuuksien tuottamina
 - Talouden ajankohtaisiin haasteisiin ja tuottavuuden parantamiseen
 - TE-uudistuksen läpivientiin ja työllisyyden kasvattamiseen
 - Alueellisen segregaaation syntymiseen ja levottomuuden kasvuun.

Kaupunkitasoisten tulostavoitteiden eteneminen 2023

- Vuodelle 2023 on asetettu 26 kaupunkitasoista tulostavoitetta
- Vuoden toisen osavuositarkastuksen yhteydessä
 - 15 tulostavoitteen arvioidaan etenevän suunnitelmallisesti
 - 9 tulostavoitteen edistymisen osalta havaitaan poikkeamia
 - 2 tulostavoitteen etenemistä ei voida vielä arvioida
- Poikkeamia on tunnistettu seuraavien tavoitteiden osalta
 - 1.2. Espoon oppimistulokset ja koulutustaso ovat Suomen kärkitasoa.
 - 2.1. Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta.
 - 2.3. Rakentamisen lupien käsittelyaika paranee niin, että 85% lupapäätöksistä käsitellään korkeintaan 75 vuorokaudessa.
 - 3.1. Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman ja talousarvion mukaisesti.
 - 4.4. Espoo profiloituu Pohjoismaiden parhaana startup-yrittäjyyden ja kasvuyritysten sijaintikaupunkina, jota tukemaan kehitämme kasvuyritys-kampuksen yhdessä kumppaneiden kanssa.
 - 4.6 Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle
 - 5.1. Espoo kasvaa kestävästi.
 - 6.1. Hiilidioksidipäästöt vähenevät tavoitteen mukaisesti.
 - 7.1. Espoon kotouttaminen on tuloksellista.

■ Ei voida vielä arvioida ■ Poikkeamia ■ Etenee suunnitellusti